

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, Kráľovoľská 413, 976 71 Šumiac

PREVENCIA ŠIKANY A KYBERŠIKANY

Prevenencia sa opiera o národné programy, plány a iné východiskové materiály týkajúce sa ochrany ľudských práv, prevencie rasizmu, prevencie šikanovania, kyberšikanovania a kriminality:

- + Smernica č. 36/ 2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach,
- + Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024
- + Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi,
- + Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, schválená vládou SR uznesením č. 71/2015,
- + Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2030,
- + Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. 12. 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii,
- + Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- + Migračná politika SR s výhľadom do roku 2025,
- + Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie,
- + Národná stratégia pre globálne vzdelávanie,
- + inovovaný Národný štandard finančnej gramotnosti,
- + Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030,
- + Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa a o účasti detí v ozbrojených konfliktoch,
- + Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii,
- + Dohovor o právach dieťaťa,
- + Všeobecná deklarácia ľudských práv,
- + Pedagogicko-organizačné pokyny 2023/2024,
- + Metodické usmernenie č.7/2006-R k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách,
- + Štátny vzdelávací program,
- + Školský vzdelávací program,
- + Plán práce školy,
- + Vnútorň poriadok školy.

Prevenca závislostí je súčasťou systému účinných preventívnych aktivít zameraných na aktívnu ochranu detí a mládeže v zmysle dodržiavania medzinárodných dohovorov. Cieľ výchovy a vzdelávania v oblasti prevencie závislosti v rezorte školstva je potrebné realizovať v širšom kontexte prevencie sociálno-patologických javov v zmysle pozitívnej výchovy k formovaniu zdravého životného štýlu, humanizácii a demokratizácii školy.

Prevenca sa zameriava na realizáciu aktivít v rámci troch základných úrovní jej uskutočňovania. Jej obsahom je komplex aktivít, ktoré zahŕňujú v sebe široký okruh preventívnych opatrení.

A Primárna prevencia – univerzálna

- ✚ V spolupráci s vedením školy iniciovať preventívne aktivity a koordináciu prevencie ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu.
- ✚ Analyzovať a monitorovať situáciu v škole.
- ✚ Poskytovať preventívno-výchovné konzultácie žiakom a ich zákonným zástupcom.
- ✚ Koordinovať a metodicky usmerňovať preventívnu a informačnú činnosť pedagogických zamestnancov, ale i žiakov.
- ✚ V zmysle programov podpory a ochrany detí a mládeže podporovať nielen talentovaných, ale aj problémových, resp. rizikových mládež.
- ✚ Informovať žiakov, zákonných zástupcov o činnosti preventívnych, poradenských a iných odborných zariadení a o preventívnych programoch organizovaných školou.
- ✚ V zmysle Deklarácie práv dieťaťa v školách a školských zariadeniach zabezpečovať aktívnu ochranu detí.
- ✚ Spolupracovať s výchovným poradcom v škole, políciou, so zdravotníckymi zariadeniami a CPP Brezno

B Sekundárna a terciárna prevencia – selektívna a indukovaná

- ✚ Poskytnúť metodické materiály a pomôcky pre žiakov, učiteľov a rodičov.
- ✚ Organizovať besedy, prednášky na zvolené témy.

Vzhľadom na ciele výchovy k ľudským právam je potrebné sústrediť sa na jednotlivých stupňoch vzdelávania na osvojenie všeobecných poznatkov a vedomostí veku primeranou formou od intuitívneho a zážitkového osvojenia až po kognitívne poznatky – vedomosti a naopak, od pochopenia pojmov – poznatkov, po zručnosti a ich aplikácie do každodenného života.

HLAVNÉ METÓDY A FORMY PRÁCE

- + rozhovory, besedy,
- + dotazníky,
- + zážitkové formy práce,
- + exkurzie,
- + využívanie videoprogramov,
- + tvorba plagátov a výtvarných prác,
- + vhodné využitie tematiky prevencie vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- + práca na triednických hodinách,
- + zapájanie sa do súťaží, olympiád s tematikou LP,
- + práca s internetom,
- + nástenky a výstavky,
- + akcie organizované školou, školské konferencie,
- + aktivity zamerané na prosociálne správanie,
- + monitorovanie správania žiakov a dodržiavanie práv.

OBSAHOVÁ NÁPLŇ PRÁCE KOORDINÁTORA

A Smerom k vedeniu školy:

- + Predložiť plán práce koordinátora.
- + viesť evidenciu a dokumentáciu rizikových žiakov, predbežne informovať o aktuálnej situácii v uvedenej oblasti na škole.
- + Poskytovať informácie o možnostiach spolupráce s CPP Brezno, ako aj s nadväznými inštitúciami a organizáciami.
- + Spolu s výchovným poradcom riešiť priestupky žiakov.

B Smerom k triednym učiteľom a ostatným pedagogickým pracovníkom:

- + Pomáhať triednym učiteľom v otázkach poradenstva pri riešení problémov súvisiacich so sociálno-patologickými javmi.
- + Pomáhať pri organizovaní a zabezpečovaní preventívnych aktivít žiakov.
- + Sprostredkovať a dohliadať na realizáciu opatrení a doporučení CPP ohľadom problémových žiakov v uvedenej oblasti.

C Smerom k rodičom:

- + Zvyšovať informovanosť rodičov o trestno-právnej zodpovednosti mládeže.
- + Informovanosť rodičov resp. zákonných zástupcov o preventívnych aktivitách školy.

- + Informovanosť zákonných zástupcov žiakov s opatreniami v školskom poriadku.
- + Informovanosť o možnostiach účinnej prevencie a pomoci.
- + Informovanosť o preventívnych a poradenských zariadeniach v oblasti pôsobnosti školy resp. školského zariadenia.

D Smerom k žiakom:

- + Zabezpečovať realizáciu preventívnych aktivít a programov pre žiakov.
- + Realizovať individuálne poradenstvo pre ohrozených a rizikových žiakov.
- + Realizovať prieskumy aktuálnej situácie vo výskyte sociálno-patologických javov.
- + Aktualizovať nástenky.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z POP

- + V zmysle prevencie rozširovať povedomie o bezpečnom používaní internetu.
- + Zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikany, kyberšikany či iného rizikového správania prostredníctvom nástrojov mobilnej komunikácie a internetu.
- + viesť k poznaniu jednotlivých prejavov kyberšikany a možností ako sa brániť.
- + Poskytovať zväčšený priestor na diskusiu o aktuálnych problémoch spoločnosti - extrémizmus, imigrácia, vplyv médií a osobitne sociálnych médií na vytváranie postojov, korupcia a klientelizmus - a tým rozvíjať kritické myslenie a občianske kompetencie s dôrazom na budovanie osobnostných postojov a hodnôt v duchu humanizmu, tolerance a demokracie.
- + Za účelom posilňovania národnej hrdosti detí a mládeže, ochrany národného dedičstva a budovania národnej identity založenej aj na pozitívnom vzťahu ku kultúrnym hodnotám venovať zvýšenú pozornosť zaradeniu tém UNESCO (pamiatky a ich ochrana).
- + Zapojiť sa do aktivít Štruktúrovaného dialógu s mladými ľuďmi pre formovanie politiky EÚ a SR v oblasti mládeže a tým prispievať k výchove k demokratickému občianstvu.
- + Realizovať programy v oblasti prevencie extrémizmu, prevencie obchodovania s ľuďmi, prevencie drogových závislostí a prevencie kriminality, s dôrazom na selektívnu prevenciu.
- + Zapracovať témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
- + Podporovať participáciu žiakov a ich zákonných zástupcov na tvorbe školského poriadku.
- + Eliminovať nežiaduce javy, akými sú priestorové, organizačné, fyzické a symbolické vylúčenie alebo oddelenie žiakov v dôsledku ich etnickej, náboženskej, rasovej a inej príslušnosti alebo sociálneho znevýhodnenia.

- ✚ Poskytnúť žiakom informácie o ľudsko-právnych a advokátskych organizáciách a mimovládnych neziskových organizáciách pôsobiacich v tejto oblasti a v tejto súvislosti aj o možnosti vykonávať dobrovoľnícku činnosť v lokalite školy/komunite/regiónu.
- ✚ V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa prijateľnou formou oboznamovať žiakov s ich právami a splniteľnými povinnosťami.
- ✚ Informovať žiakov o Opčnom protokole k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčnom protokole k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii.
- ✚ V zmysle Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. 12. 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii zabezpečiť informovanosť o rizikách, že sa deti môžu stať obeťami.
- ✚ V zmysle Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím zabezpečiť dostupnosť informácií deťom o právach dieťaťa so zameraním na problematiku prevencie násilia páchaného na deťoch.
- ✚ V zmysle Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram), zapájať žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv.
- ✚ V súlade s úlohami Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019-2023 realizovať besedy s vyškolenými odbornými zamestnancami CPP o rizikách práce v zahraničí a o prevencii pred neľudským zaobchádzaním, obchodovaním s ľuďmi a otrockou prácou ako aj preventívne kampane.
- ✚ V zmysle úloh vyplývajúcich zo Stratégie prevencie kriminality pre rezort školstva sa odporúča realizovať projekty a aktivity prevencie a eliminácie rizikového správania, delikvencie a kriminality, záškoláctva, šikanovania, bezpečného používania internetu, ako aj na podporu právneho vedomia u žiakov.
- ✚ Šíriť povedomie o Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.
- ✚ Venovať zvýšenú pozornosť odbornej garancii programov a vopred si preveriť ponúkané preventívne aktivity a programy s cieľom predísť prípadnému nežiaducemu vplyvu laických a neodborných aktivít, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

PROJEKTY, SÚŤAŽE, EXKURZIE

- ✚ Projekt „Živé knižnice“, zameraný na problematiku odstraňovania predsudkov a intolerancie medzi ľuďmi - www.iuventa.sk
- ✚ Jeden svet - medzinárodný festival dokumentárnych filmov <http://www.jedensvet.sk/>
- ✚ Modelový európsky parlament <http://www.iuventa.sk/sk/iuventa/Modelovy-Europsky-parlament.alej>
- ✚ Mladý Európan <http://europedirect.senica.sk>
- ✚ Múzeum Židovskej kultúry v Bratislave
- ✚ Múzeum Rómskej kultúry
- ✚ Koncentračný tábor
- ✚ zbierka Adopcia na diaľku
- ✚ literárna súťaž v písaní esejí, vyhlasovaná MO SR
- ✚ školské konferencie a besedy: Extrémizmus, Trestno-právna zodpovednosť, Ľudské práva, Šikanovanie, Násilie na ženách

DÔLEŽITÉ WEB STRÁNKY ODPORÚČANÉ KOORDINÁTOROM

- ✚ <http://www.ludskeprava.sk/>, <http://www.jetotak.sk/ludskeprava/>
- ✚ <http://www.radavladylp.gov.sk>
- ✚ <http://www.unicef.sk/sk/>
- ✚ <http://www.multikulti.sk/index.html>
- ✚ <http://www.clovekvohrozeni.sk/sk/>
- ✚ <http://www.iuventa.sk/> - sekcia *Projekty* -> *Ľudské práva*. Príručky k výchove k ľudským právam, projekty, napr. projekt *Živá knižnica*
- ✚ http://ec.europa.eu/slovensko/index_sk.htm, <http://europedirect.senica.sk/>
- ✚ <http://www.globalnevzdelavanie.sk> - sekcia *Virtuálna škola*

ZOZNAM INŠTITÚCIÍ A LEKTOROV

Metodicko-pedagogické centrum <http://www.mpc-edu.sk/>

Slovenský inštitút mládeže <http://www.iuventa.sk>

Občianske združenie Človek v ohrození <http://www.clovekvohrozeni.sk/sk/>

Nadácia Milana Šimečku <http://www.nadaciamilanasimecku.sk/index.php?id=5>

Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku http://ec.europa.eu/slovensko/index_sk.htm

UNICEF <http://www.unicef.sk/sk/>

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva <http://www.snslp.sk/>

Polícia, Ministerstvo obrany SR

OZ Dvojfarebný svet, CPP

PREHEAD MATERIÁLOV DOSTUPNÝCH U KOORDINÁTORA PREVENČIE

A. PROBLEMATIKA ĽUDSKÝCH PRÁV

- Všeobecná deklarácia ľudských práv
- Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2015 - 2024
- Ľudské práva vo výchove a vzdelávaní, aktuálny stav, výzvy a inšpirácie
- UNESCO: Human Rights
- UNICEF: Hovoríme o právach i zodpovednosti
- Hoffmanová, V.: Predchádzajme intolerancii výchovou k dodržiavaniu ľudských prá
- Jeden svet na školách
- Ústava SR

B. PRÁVA DETÍ

- Dohovor o právach dieťaťa
- Krátky sprievodca plnenia Dohovoru o právach dieťaťa
- Práva dieťaťa
- Deklarácia práv dieťaťa
- Ľudské práva pre deti
- UNICEF: S každým dieťaťom sa ráta
- Vargová, D.: V najlepšom záujme dieťaťa

C. PREVENČIA RASIZMU, VÝCHOVA K TOLERANCI

- Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerance
- Rasové násilie v dejinách a prítomnosti
- Občan do vrecka - Tolerancia
- Bullardova, S.: Cesta k tolerancii

D. MULTIKULTURALIZMUS

- Vlasta cahánová: Kultúra a vyrovnávanie kultúrnych rozdielov v školskej edukácii
- MultikulturART - spoznaj kultúru menšín
- Lepší svet - rozvojové vzdelávanie
- Globálna dimenzia v školách

E. UTEČENCI, OBCHODOVANIE S ĽUĎMI

- Fenomén utečenectva
- Obchodovanie s ľuďmi - základné informácie

F. Dokumentárne filmy

DVD a USB

- Na Boží obraz
- Nenechaj sa zotročiť
- Dve malé dievčatá
- Niku
- 0800 800 818 –Obchodovanie s ľuďmi- skutočné príbehy ľudí